

**Министерство на земеделието,
храните и горите**

**Дирекция „Пазарни мерки и организации на
производители“**

Юни, 2018

Състояние и тенденции на етерично-маслените култури в България. Възможности за реализация на произведените масла на нови пазари

СЪДЪРЖАНИЕ

<i>Резюме</i>	4
Площи и производство	5
Цени	8
Външна търговия	10
<i>Възможности за износ на етерични масла за Япония, Сингапур и Швейцария</i>	12
Възможности за износ на етерични масла за Япония.....	12
Възможности за износ на етерични масла за Сингапур	17
Възможности за износ на етерични масла за Швейцария	19

Резюме

Етеричните масла се използват от хиляди години в различни страни и култури за медицински и здравни цели. Поради своите стимулиращи, детоксикиращи, антибактериални, антивирусни и успокояващи свойства, етеричните масла напоследък придобиват популярност като естествена безопасна и рентабилна терапия за редица здравни проблеми.

България има сериозни традиции в отглеждането на различни етерично – маслени култури, като през последните няколко години, под влияние на нарастващото търсене в глобален аспект в страната се увеличават площите, както на по-разпространените култури – маслодайна роза, лавандула, кориандър, така и на по-малко разпространени етерично-маслени култури – мента, маточина, резене и други. Розовото българско масло е с неповторим и традиционен аромат и отдавна е познато в различни краища на света. През последните години България се превръща в световен лидер и в производството и в търговията с лавандулово масло.

Секторът на етеричномаслените култури в страната е изключително експортно ориентиран още от началото на 19 век, когато е реализиран и първият износ. Експортните дестинации са разнообразни и макар пазарът в световен мащаб да е по – специфичен и относително ограничен, до 2025 г. се очаква световната търговия с ароматични продукти, получени от растения, да надхвърли 9 милиарда долара.

Тези пазарни предизвикателства поставят на челно място качеството на получаваното етерично масло, неговата себестойност и цена. Може да се очаква, че пазарната ситуация ще се комплицира с увеличаване на конкуренцията, което означава, че българският производител ще трябва да има ясна маркетингова цел и правилно планиране на производството. Късият период на прибиране на суровината, липсата на достатъчно добре обучена работна ръка, невъзможността за напояване и донякъде липсата на производствен капацитет за преработка са сериозни предизвикателства, на които трябва да се отдели подобаващо внимание. Въпреки споменатото, климатичните условия в страната, традициите на отглеждане на етеричномаслени култури определят сектора като сравнително конкурентноспособен в българското земеделие като цяло. Търсенето на нови и дори запазването на съществуващите в момента пазари ще съпътства развитието на сектора в краткосрочен план.

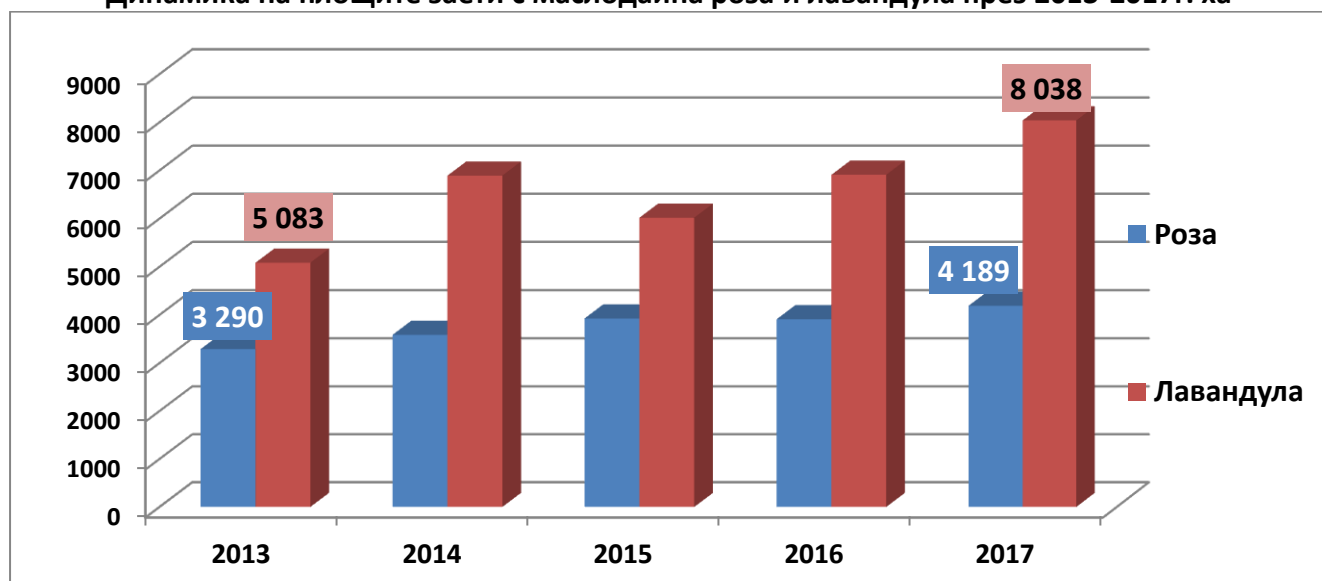
Площи и производство

Площи

Общата тенденция при почти всички отглеждани ароматни и етерични култури в страната през последните пет години е увеличението на реколтираните площи. При лавандулата, благодарение на международното търсене и благоприятната конюнктура на пазара, е налице сериозно увеличение на площите в страната. Само за пет години увеличението е от 5 083 ха до 8 038 ха.

Значителният ръст се дължи основно на разширяването на ареала за отглеждане на културата в Североизточна България. Областите Добрич и Варна отчитат двуцифрен среден годишен растеж след 2010 г. (в Добрич площите се удвояват през 2017 г.) и този район се превърна в най-големият производствен регион в страната, задминавайки традиционните южни централни области в района на Чирпан, Стара Загора.

Динамика на площите заети с маслодайна роза и лавандула през 2013-2017г. ха

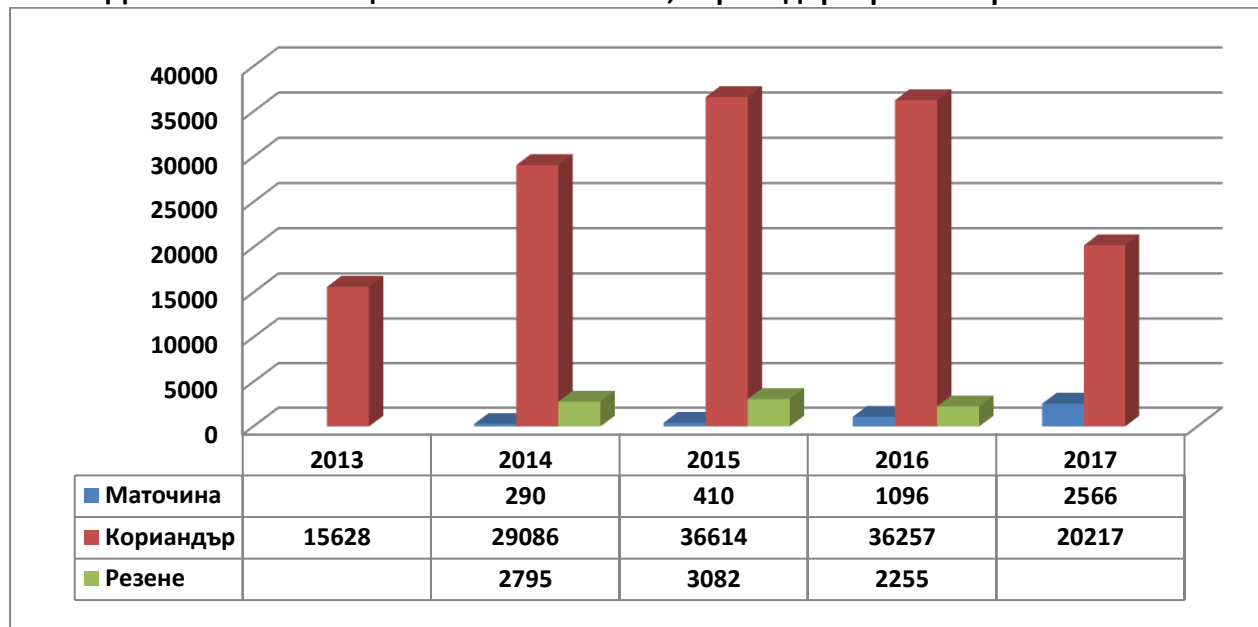

Източник : МЗХГ, отдел Агростатистика

Аналогична е ситуацията при площите с маслодайна роза. За пет години от 3 290 ха площите нарастват до 4 189 ха. Наблюдава се сравнително висока концентрация на отглежданата култура - съответно в областите Пловдив и Стара Загора, където са разположени 90% от площите с маслодайна роза.

Площите с кориандър се увеличават повече от два пъти от 2013/2016г., достигайки 36 257 ха. Маточина през 2017 г. се отглежда на 2 566 ха, при едва 290 ха през 2014 г.

Динамика на площите заети с маточина, кориандър и резене през 2013-2017 г. ха

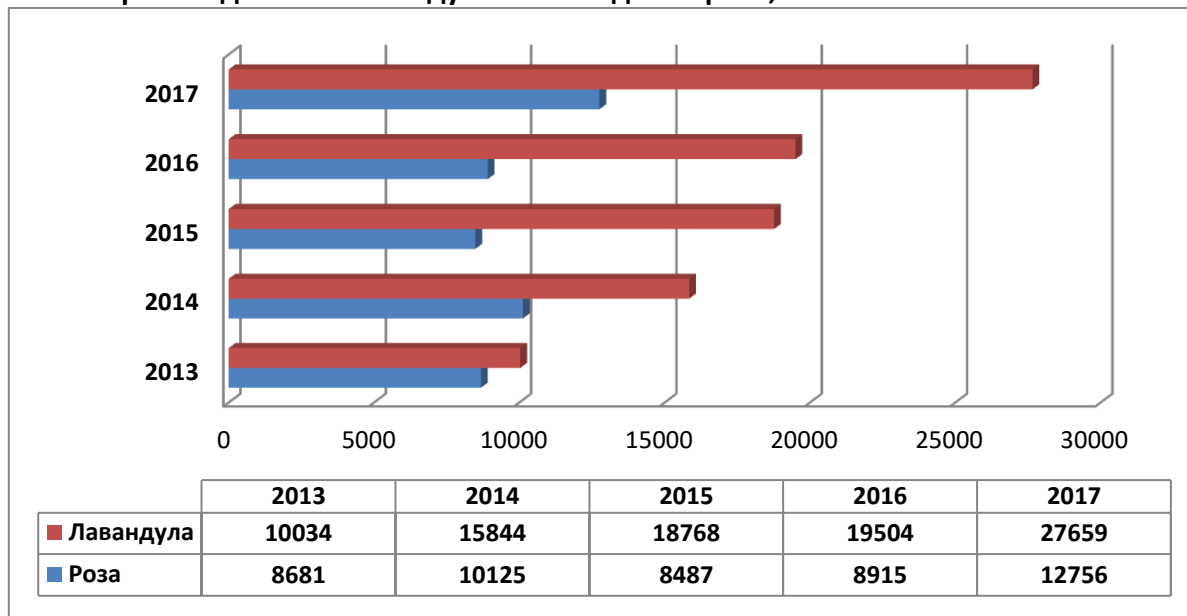
Източник : МЗХГ, отдел Агростатистика

Производство

През 2015 година са произведени 1 468 кг розово масло и 186 тона лавандулово масло. Дестилацията протича в 52 дестилерии на територията на 8 административни области. Биологични суровини преработват 14 от анкетираните предприятия и през 2015 година те са произвели 283 кг розово масло и 38 тона лавандулово масло.

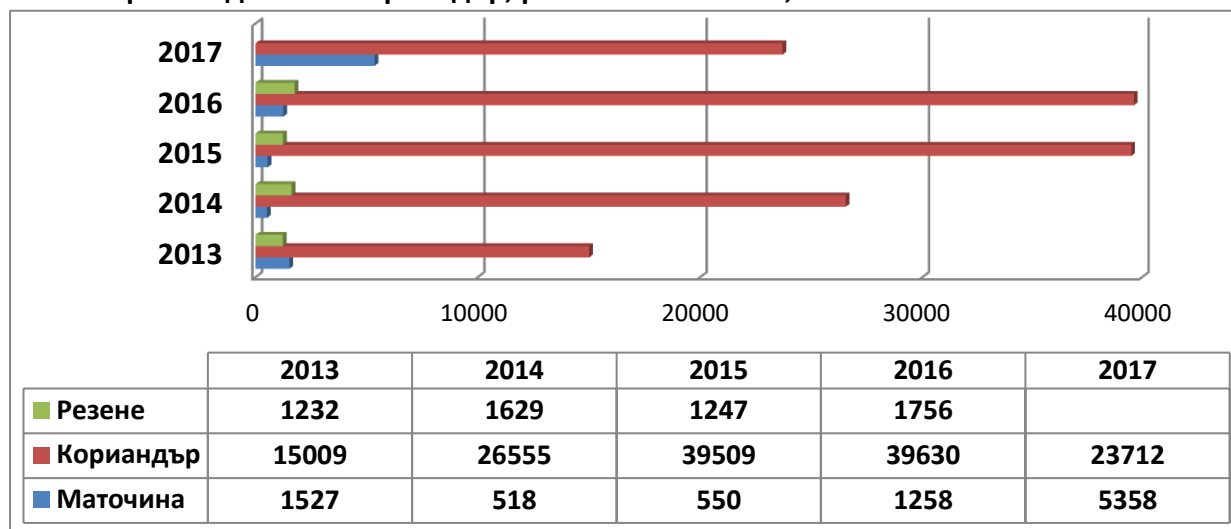
През 2017 г. производството на розово масло достигна рекордни нива, а като неблагоприятен фактор се очерта фактът, че някои от търговците не успяха да реализират определени количества. Сравнително късият срок на цъфтеж при розата и липсата на квалифицирана и изобщо липсата на достатъчно работна ръка доведе до невъзможност цялата продукция, произведена на полето, да бъде изкупена. Тези количества, на фона на сравнително ограничения и специфичен пазар, се очаква да повлияят на изкупуването на розов цвят през 2018 г., както на цената, така и на изкупените количества. Що касае производството на суровина и при лавандулата, и при розата през 2017 година са произведени рекордни количества, съответно 27 659 тона лавандулов цвят и 12 756 тона цвят от роза.

Производство на лавандула и маслодайна роза, тона 2013-2017г.

Източник : МЗХГ, отдел Агростатистика

Производство на кориандър, резене и маточина, тона 2013-2017г.

Източник : МЗХГ, отдел Агростатистика

Цени

Един от основните фактори за значителния ръст на производството на етеричномаслените култури в България и в частност при розата е ръстът на експортната FOB цена от страната от 3 000 долара за 1 кг розово масло през 2010/2011 до 10 000 долара и дори повече през 2016/2017г. Това определено доведе до силно положително въздействие върху производството в страната в посока на увеличение, както на площите, така и на дестилерии и производство.

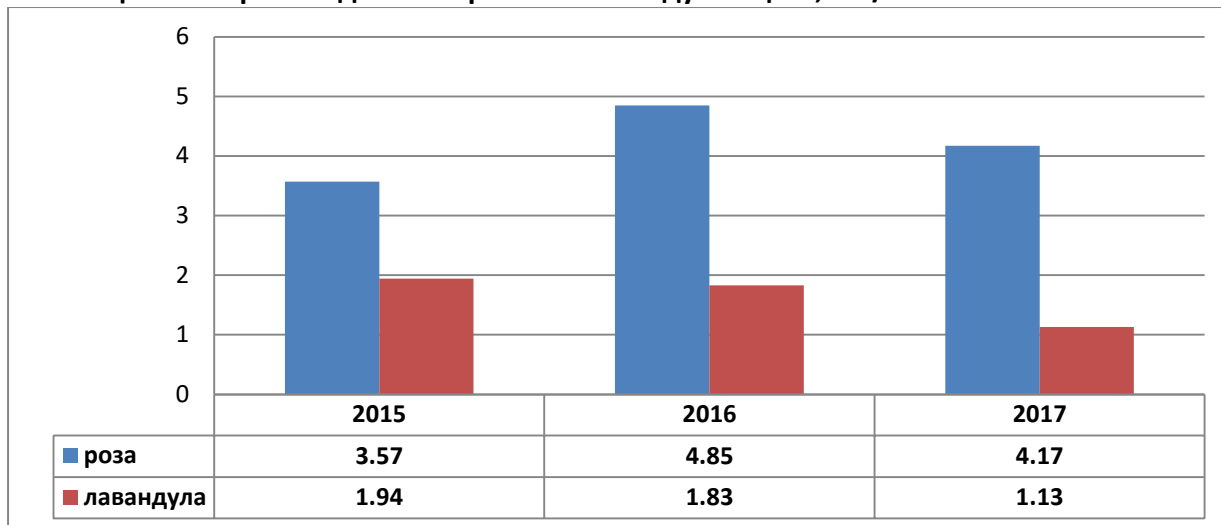
Към момента на изготвяне на анализа експортната цена на розово масло е в рамките на около **9 000 – 9 300 долара** за тон при FOB котировка. Трябва да се има предвид, че тази цена е напълно възможно да не остане на тези нива, поради растящия конкурентен натиск от увеличаващите се количества, произведени в Турция. Неблагоприятната ситуация с фитосанитарното състояние на лавандуловите насаждения във Франция доведе до повишаване на международната цена на лавандуловото масло. Тази пазарна ниша изигра положителен и стимулиращ ефект и върху производството и реализирането на българско лавандулово масло на международните пазари.

Цената на производител в страната варира, като прави впечатление, че цената при лавандулата от 1,94 лв/кг. цвят през 2015 г. се понижава до 1,13 лв/кг. през 2017 г.

Средната експортна FOB цена на българското лавандулово масло през 2017 г. е **103,36 долара/тон.**

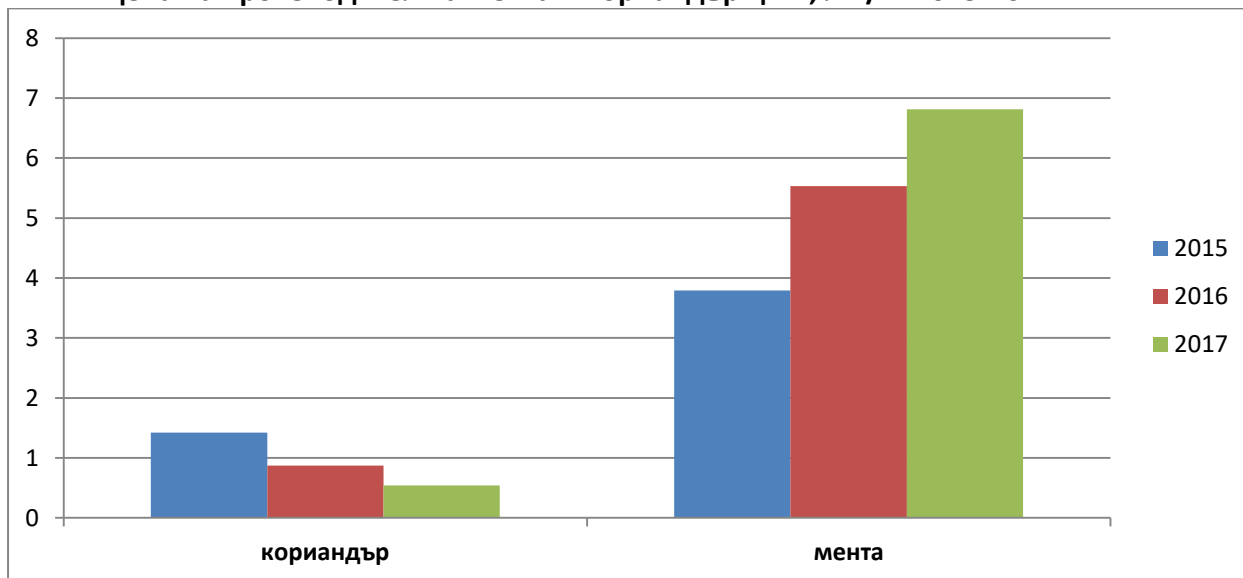
Изкупната цена на розовия цвят варира и се различава през годините, като зависи в много голяма степен от редица фактори – произведени количества, международна цена, наличие на работна ръка, качество на продукцията и др.

Цена на производител на розов и лавандулов цвят, лв./кг 2015-2017г.

Източник : НСИ

Цена на производител на мента и кориандър цвят, лв./кг 2015-2017г.

Източник : НСИ

Външна търговия

Според експертна оценка, от общото количество произведено розово масло в България, само 0.1% остава в страната, а останалата част се изнася. Традиционните купувачи включват водещи европейски компании от Германия, Швейцария и Франция. България изнася качествен продукт, използван от фирми като Coco Chanel, Nina Ricci и Christian Dior.

Около 75 % от изнесените количества за козметичната индустрия отиват в пет европейски страни. Търсенето на крайни розови продукти от България е най-силно в Германия, Сърбия, Великобритания, Гърция и Испания, съобщават асоциациите. Износът за Русия представлява 3,5% от изнесената стойност.

Ароматът на розовото масло е много ценен от потребителите в Далечния изток и арабските страни, други дългогодишни купувачи на продукта. Интересът към българското розово масло в САЩ и Австралия нараства, превръщайки ги в най-новите обещаващи експортни дестинации.

Износ и вътреобщностни доставки на обезтерпенени етерични масла с тарифен код 3101 29 91

Държава	Общо тона	Общо лв.	Общо USD	Ср. USD/тон
Франция	21,90	14 372 042,00	8 299 642,00	379 117,00
САЩ	3,70	11 835 598,00	6 835 276,00	1 865 013,00
Обединено кралство	3,40	1 292 970,00	746 258,00	217 567,00
Полша	2,40	63 568,00	36 532,00	15 196,00
Германия	1,80	1 960 036,00	1 150 807,00	627 484,00
Тайван	1,10	280 861,00	159 807,00	144 360,00
Испания	0,8	1 051 096,00	617 021,00	786 013,00
Турция	0,7	8 680 392,00	5 025 764,00	6 941 662,00
Япония	0,6	7 226 200,00	4 176 898,00	7 176 800,00
Румъния	0,5	4 322,00	2 407,00	4 432,00
ОБЩО	40,40	57 465 802,00	33 253 123,00	823 097,00

Източник: НСИ

През последните няколко години страната ни се превърна и утвърди като световен лидер в производството на лавандулово масло в света. Около 80-85% от произведеното масло намира добър международен прием, както в страните от ЕС,

така и в трети страни. Вътреобщностните доставки на българско лавандулово масло за Франция за поредна година са с най-голямо количествено и стойностно изражение. През 2017г. на френския пазар са реализирани почти 50% от целия експорт от този продукт. Нараства търсенето на лавандулово масло за САЩ – с изнесени 38,1 тона през същата година.

Износ и вътреобщностни доставки на обезтерпенени етерични масла от лаванда (лавандулово или лавандиново), включително така наречените „конкрети“ и „абсолю“ с тарифен код 3101 29 79

Държава	Общо тона	Общо лв.	Общо USD	Ср. USD/тон
Франция	70,70	12 311 893,00	7 293 710,00	103 170,00
САЩ	38,10	6 604 613,00	3 848 562,00	101 065,00
Канада	12,00	2 350 988,00	1 410 861,00	117 738,00
Германия	8,20	1 482 670,00	888 441,00	108 439,00
Австрия	5,80	976 118,00	573 983,00	98 284,00
Обединено кралство	4,60	740 710,00	426 902,00	92 004,00
Испания	4,00	985 768,00	584 295,00	144 448,00
Китай	3,40	420 614,00	227 839,00	66 522,00
Нидерландия	2,30	382 014,00	226 856,00	100 824,00
Унгария	2,20	360 121,00	207 823,00	92 778,00
ОБЩО	157,30	27 594 746,00	16 259 289,00	103 365,00

Източник: НСИ

Възможности за износ на етерични масла за Япония, Сингапур и Швейцария

Възможности за износ на етерични масла за Япония

Япония се нарежда на седмо място сред страните, с които ЕС търгува селскостопански продукти с общ размер на оборота от 6 421 000 000 евро и относителен дял от 4,7% от търговията на ЕС с трети страни. Износът на етерични масла за Япония за 2017 г. е 0,8% от общия износ на селскостопански продукти от ЕС.

Япония е сравнително голям пазар със 126 млн. население, като ограниченото производство на маслодайни растения и високия стандарт на живот са предпоставка за успешно реализиране на японския пазар на български етерични масла.

Страната е нетен вносител на масла, като малка част от необходимите количества за вътрешно потребление се задоволява от местно производство. Местните етерични масла включват малък брой видове като кипарис, ела и лавандула, а обемът на продукцията е незначителен. Много японски производители внасят етерични масла в насипно състояние от доставчици в чужбина и ги опаковат в Япония, за да ги продават под собствените си марки, или ги бутилират в Япония, за да ги продават като местни продукти.

Специфики на пазара на етерични масла в Япония

По информация от Японската организация за външна търговия (Japan External Trade Organization, Guidebook for Export to Japan 2011 <Essential Oils>), вносът на етерични масла в Япония може да бъде предмет на различни регулации в зависимост от предназначението на маслата. Например употребата на етерични масла във фармацията се регулира от Закона за фармацевтичните дела (Pharmaceutical Affairs Act). Същият закон урежда и употребата им за козметични цели. Сред маслата, включени в японската фармакопея като лекарства например, са тези от рода на *Mentha arvensis*. Етеричните масла, внасяни за употреба като ароматизанти, добавени към

напитки или сладкарски изделия, са регламентирани в Закона за хигиената на храните (Food Sanitation Act). Трябва да се отбележи, че етеричните масла, използвани като ароматизанти за храни, могат да бъдат разрешени за употреба, когато са включени в Списъка на естествените ароматизанти към Списъка на естествените добавки (Inventory of Natural Additives) съгласно разпоредбите на Закона за хигиената на храните.

От друга страна етеричните масла, които се използват в ароматерапията, могат да се внасят в категорията на общите стоки, за която няма специална регулация.

Внасянето на етерични масла изисква представянето на документи като Формуляр за уведомление за внос и описание на суровините, съставките или производствения процес и т.н. Анализът на съдържанието на етеричните масла може да се извърши с цел проверка за наличието на вещества, забранени от закона. За да се подготвят продуктите от етерични масла за вътрешния пазар и да се използват в храните, като се произвеждат под собствена марка, трябва да се получи разрешително за първичен дистрибутор за козметика съгласно разпоредбите, определени от Министерството на здравеопазването, труда и благосъстоянието (Ministry of Health, Labour and Welfare).

Разрешителното за продажба на козметика не е задължително и всеки е свободен да продава такива продукти. Обаче тези, които не отговарят на стандартите за козметика или са замърсени, съдържат чужди тела или патогенни микроорганизми, се считат за нестандартна козметика и продажбата на такива продукти е забранена. Козметичните продукти подлежат на изискванията за етикетиране, а тези, които не отговарят на тези критерии, не могат да бъдат продавани. Няма правила за продажба на етерични масла, използвани в ароматерапията, но те са общи стоки и затова не могат да имат претенции за лечебен ефект. Указанията за директно приложение върху кожата или пиенето на етерични масла се счита за нарушение съгласно Закона за фармацевтичните работи и на Закона за хигиената на храните и подлежи на санкции.

В резултат на нарастващата популярност на ароматерапията, търсенето на етерични масла се увеличава в Япония, съответно нараства и вносът. Асоциацията Aroma Environment Association of Japan е асоциация, съставена от 241 корпоративни членове и 51 312 отделни членове, които се занимават с ароматерапия, билки, етерични масла и други свързани продукти и услуги (включително ароматерапия и

салони). Индивидуалното членство се е удвоило от 2005 г. насам (около 8 пъти увеличение от 2000 г). Броят на успешните кандидати за ароматерапевтична проверка е достигнал близо 200 000, което е четирикратно увеличение от 2005 г. насам.

Съществуват различни фактори за популярността на ароматерапията, включително и нейното представяне като модерна, влиянието на медиите и фактът, че в Япония отдавна съществува култура на използване на билки. По-важен фактор обаче е, че ароматерапията е призната като лечебен инструмент в едно все по-забързано и стресирано общество.

В Япония нараства потреблението на изцяло органични етерични масла, без синтетични добавки или животински продукти.

Най-често срещаният модел на разпространение на етерични масла е от вносители, чрез търговци на едро или директно в универсални магазини, в търговски центрове, специализирани магазини като билкови магазини, магазини за ароматерапия и други търговски обекти за продажба. Все по-голям брой вносители, търговци на едро и специализирани магазини създават уеб сайтове и извършват онлайн продажби, в допълнение към съществуващите канали за продажби на дребно и е възможно в бъдеще онлайн търговията да стане водещ начин за разпространение на етерични масла.

Основната част от потребителите на етерични масла в Япония са жените от 20 до 40-те години. В момента в Япония има няколко стотин вида етерични масла, а растенията, от които се произвеждат, най-вече не се събират в Япония, а се внасят от цял свят. Често етеричните масла от развиващите се страни се внасят чрез европейски и северноамерикански компании, които са в състояние да осигурят стабилни доставки на голям брой стоки в малки обеми.

Внос на етерични масла в Япония

За 2017 г. по данни на ИТС вносът на етерични масла с код 3301 е бил на стойност 179 666 000 USD за количество от 6 865 тона, като търговският баланс е отрицателен, т.е. Япония е вносител на етерични масла, нареждащ се на десето място по внос в световен мащаб.

Основен дял от вноса на етерични масла от цитрусови плодове в Япония имат Бразилия и Съединените щати; от Индия и Китай се внасят основно други етерични

масла; вносът от Африка през последните години стабилно се увеличава. От 2013 г. нараства вносът на масла от *Mentha piperita* от САЩ. За 2017 г. няма внос от България на такива масла.

Внос на продукти с тарифен код 3301 24 – масла от "Mentha piperita", обезтерепени или не, вкл. конкрети и абсолю

Износители	2013	2014	2015	2016	2017
	Внесено	Внесено	Внесено	Внесено	Внесено
	количество в тона	количество в тона	количество в тона	количество в тона	количество в тона
САЩ	183,00	220,00	243,00	295,00	220,00
Великобритания	10,00	10,00	12,00	10,00	8,0
Индия	2,00	4,00	2,00	8,00	12,00

Източник ITC

Вносът от Китай на масла от растения, различни от цитрусовите и ментовите, където попадат и лавандуловото и розово масло, е най-значителен като обем, но от 2013 г. до 2017 г. се наблюдава спад. Относително постоянен е вносът на тези масла от Франция и САЩ. За 2017 г. вносът на такива масла от България е 2 тона.

Внос на продукти с тарифен код 3301 29 - масла от растения, различни от цитрусовите и ментовите, включително лавандулово и розово масло

Износители	2013	2014	2015	2016	2017
	Внесено	Внесено	Внесено	Внесено	Внесено
	количество в тона	количество в тона	количество в тона	количество в тона	количество в тона
Китай	129,00	138,00	103,00	95,00	75,00
Франция	72,00	87,00	83,00	85,00	82,00
САЩ	47,00	57,00	65,00	58,00	66,00
Индонезия	22,00	22,00	24,00	27,00	27,00
Индия	21,00	26,00	20,00	23,00	20,00
Тайланд	20,00	21,00	18,00	21,00	21,00

Източник ITC

Цени на дребно

Един от най-големите търговци на японския пазар – компанията Ryonin Keikaku Ltd. – разпространява етерични масла под марката Muji, като маслото от лавандула с тази марка струва 120 USD за 10 мл. <http://www.muji.com/hk-en/aroma/oil.html>

Друг голям търговец е Tree of life, чиято цена за 10 мл. **лавандулово** масло е 19,74 USD.

Маслото от **Rosa damascena** струва 69,08 USD за 1 мл. и 592,08 USD за 10 мл. Произведеното в България абсолю от Rosa damascena е с цена 98,68 USD за 10 мл. Произведеното в Мароко абсолю от Rosa damascena е с цена 83,88 USD за 10 мл.

Маслото от **мента** се продава за 27,63 USD за 30 мл. <https://www.treeoflife.co.jp/products/essentialoil.html>

Neals Yard продава маслото от **лавандула** за 27,71 USD за 10 мл. Маслото от мента струва 11,84 USD за 5 мл. https://www.nealsyard.co.jp/onlineshopping/item/list.php?sm_id=15

Прилагани тарифен режим за износ на етерични масла за Япония

3301	Етерични масла (обезтерпенени или не),	EU	MFN
<u>3301.24</u>	-- От Mentha piperita	3.2%	3.2%
<u>3301.29</u>	-- Други:		
	--- от лаванула	3%	2.2%
	---Други:		
<u>3301.29.99</u>	---- Други	3.2%	3.2%

Източник: EC MADB

Митническата стойност се определя на база на стойността на сделката и представлява цената CIF на стоките.

Договорено е и предстои да бъде подписано Споразумение за свободна търговия между ЕС и Япония, което ще доведе до отпадане на посочените мита. Очаква се споразумението да влезе в сила в началото на 2019 г.

Възможности за износ на етерични масла за Сингапур

Сингапур е сравнително малък пазар с 5,61 млн. население. Ограниченото селскостопанско производство и високият стандарт на живот, както и фактът, че страната е нетен вносител на етерични масла, са сериозна предпоставка за реализиране на този пазар на български етерични масла.

Специфики на пазара на етерични масла в Сингапур

Употребата на етерични масла в Сингапур е широко застъпена. Ароматерапията е с традиции, като през последните няколко години се забелязва и разнообразяване на асортимента на използваните продукти.

Сред десетте най-използвани продукта са лавандулово масло, ментово масло, лайка, тоест продукти, които са в продуктовата гама на произвежданите етерични масла в България. И към момента в незначителни количества на пазара в Сингапур се среща сертифицирано розово масло с произход от България.

Цени на дребно

- Един от световните филиали на фирма Young living продава **лавандулово масло** от 15 мл. за 38,76 USD на дребно и 29,52 USD на едро.
- Маслото от **мента** струва 35,33 USD на дребно и 26,84 USD на едро за 15 мл.
- Цената на дребно на 5 мл. **розово масло от Rosa damascena** е 301,67 USD, а на едро – 229,28 USD https://www.youngliving.com/en_SG/products/lavender-essential-oil

В Сингапур **розово сертифицирано органично масло от България** от 10 мл. е с цена на дребно от 420 USD, сертифицирано органично лавандулово масло от България от 10 мл. за 89,9 USD, 10 мл. масло от мента струват 69,9 USD. http://www.onlineshop.thenaturalistgrandeur.com.sg/index.php?route=product/product&path=20_26&product

Друга известна фирма - Wild products - разпространява 15 мл. **лавандулово** масло на цена от 20-34 USD, 15 мл. **ментово** масло за 24 USD, а 10 мл. 3% розов концентрат в масло от жожоба струва 38 USD. <https://wild.com.sg/store/default/aromatherapy.html>

Внос на етерични масла в Сингапур

Най –голям вносител на масла от мента в страната е Индия, чиито износ се е увеличил през последните две години. Износът от САЩ и Китай е сравнително постоянен през последните пет години. За 2017 г. няма внос на ментови масла от България.

Внос на продукти с тарифен код 330124 – масла от "Mentha piperita", обезтеребенени или не, вкл. конкрети и абсолю

Износители	2013	2014	2015	2016	2017
	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона
Индия	35,00	13,00	29,00	441,00	98,00
САЩ	28,00	30,00	30,00	36,00	44,00
Китай	14,00	5,00	20,00	13,00	18,00

Източник ITC

Най - големи вносители на масла от растения, различни от цитрусовите и ментовите, където попадат и лавандуловото и розово масло, са Индонезия, следвана от Китай, САЩ и Франция. За 2017 г. няма внос от България на масла с този код.

Внос на продукти с тарифен код 3301 29 - масла от растения, различни от цитрусовите и ментовите, включително лавандулово и розово масло

Износители	2013	2014	2015	2016	2017
	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона
Индонезия	437,00	551,00	436,00	739,00	408,00
Китай	158,00	161,00	90,00	566,00	289,00
САЩ	48,00	103,00	104,00	163,00	238,00
Франция	98,00	108,00	96,00	94,00	177,00
Малайзия	4,00	10,00	15,00	148,00	94,00
Индия	46,00	93,00	111,00	101,00	56,00
Германия	27,00	37,00	24,00	52,00	55,00
Испания	46,00	63,00	53,00	73,00	37,00

Източник ITC

Прилаган тарифен режим за износ на масла за Сингапур

3301	Етерични масла (обезтерпенени или не)	MFN
3301.24	- - От <i>Mentha piperita</i>	0%
3301.29	- - Други:	0%

Източник: EC MADB

Защитни мерки за тези продукти не се налагат. Данъкът върху стоките и услугите (Goods and services tax) е **7%**. За облагаеми с вносно мито стоки базата за определяне на данъка върху стоките и услугите е CIF стойността плюс всички мита и такси. В този случай данъкът се събира заедно с вносните мита.

За стоки без вносни мита данъкът се базира на CIF стойността плюс всякакви други такси, включени или не във фактурата.

Договорено е и предстои да бъде подписано Споразумение за свободна търговия между ЕС и Сингапур, което ще доведе до отпадане на посочените мита. Очаква се споразумението да влезе в сила през първата половина на 2019 г.

Възможности за износ на етерични масла за Швейцария

Специфики на пазара на етерични масла в Швейцария

Swissmedic е швейцарският орган, отговарящ за одобрението и надзора над терапевтични продукти. По тяхна информация, в зависимост от предназначението си, етеричните масла са предмет на различно законодателство в Швейцария. Чистите етерични масла могат да се продават в Швейцария или като лекарства, или като химикали.

Етеричните масла като лекарства са продукти от химически или биологичен произход, които са предназначени за медицинско действие върху тялото на човек или животно или са обявени, по-специално, за диагностика, профилактика или лечение на заболявания, наранявания и увреждания. Като такива, етеричните масла трябва да бъдат одобрени от Swissmedic преди пускането им на пазара.

Притежателят на разрешително трябва да подаде заявление за пускане на пазара и да гарантира, че продуктът е от най-високо качество, безопасен и ефективен, освен това лицето трябва да има производство, внос или разрешение за търговия на едро в Швейцария и да има седалище, място на стопанска дейност или клон в страната.

Освободени от изискването за разрешение са обществени аптеки, болници, дрогерии, които могат да предлагат несертифицирани етерични масла за собствените си клиенти. Няма списък на разрешените етерични масла и отговорността на фармацевта / лекаря е да прилага подходящата и безопасна дозировка. Контролът на доставката на тези неодобренни лекарства е предмет на разпоредбите, приложими в отделните кантони.

Повечето етерични масла не се продават като лекарства, а като химикали. Според законодателството те трябва да бъдат означени със съответните рискови символи и да се спазват мерките за безопасност. Те не трябва да имат претенции за лечебни свойства, което да е отбелязано на опаковките. За тези продукти отговаря отделът за химикали на BAG или кантоналните химически инспекторати. Допълнителна информация може да се намери на адресите:

www.bag.admin.ch/themen/chemikalien/00228/04325/

www.cheminfo.ch

www.chemsuisse.ch/downloads/d05chemsuissepdf30d.pdf

www.chemsuisse.ch/downloads/d05achemuisse30d.pdf

Класификацията на медицинските изделия, съдържащи етерични масла като съставки, се урежда от приложение IX към Европейската директива 93/42/ ЕИО. Класификацията зависи, от една страна, от концентрацията на етеричните масла, а от друга страна, от ефектите, рекламирани от производителя, които трябва да бъдат подкрепени от клинични данни и препратки към научна литература. За козметичните приложения максималната допустима концентрация на етеричните масла е 3,0%, от което се заключава, че нямат фармакологично значими ефекти. По аналогия, по този начин Swissmedic признава, че медицинските изделия, съдържащи етерични масла с концентрация до 3,0% в състава си, могат да бъдат продавани като медицински изделия. Ако концентрацията надвишава 3.0%, ще трябва да се вземе решение за всеки отделен случай дали продуктът може да бъде пуснат на пазара като

медицинско изделие или дали е необходимо разрешение за употреба. Оценката зависи основно от начина на действие, определен и специфициран от производителя, и от информацията, съдържаща се в техническото досие.

Етеричните масла в козметиката са максимум с концентрация от 3,0% от етерични масла и техните съставки (поотделно или в смеси). Когато се използват като добавка за вана, няма ограничение на концентрацията. Отговорно за регулирането на тези продукти е BAG, Отдел за безопасност на храните, или кантоналните правоприлагащи органи (кантонални химици). Допълнителна информация може да бъде намерена на адреси:

<http://www.bag.admin.ch/themen/lebensmittel/04861/05279/index.html?lang=de>

<http://www.kantonschemiker.ch>

Етеричните масла като хранителна добавка, ароматизатори и екстракти трябва да отговарят на правилника за етикетиране и рекламиране на хранителни продукти. Списъкът с приложения към Наредбата за добавките изброява онези храни, за които се предвижда ароматизиране (например в случая на захарни изделия). Отговорно за регулирането на тези продукти е BAG, Отдел за безопасност на храните или кантоналните правоприлагащи органи (кантонални химици).

Етеричните масла като репеленти се считат за биоциди и са предмет на разрешително. Лицензиращ е общият орган за химикалите Staatssekretariats für Wirtschaft - SECO. Допълнителна информация може да бъде на адрес www.cheminfo.ch.

Следователно, за един и същ препарат с етерично масло могат да се прилагат няколко нормативни актове, в зависимост от начина на употреба.

Етеричните масла са обект на:

- Закона за терапевтичните продукти, когато те са ползвани като лекарства или медицински изделия;
- Закона за храните, ако те са ползвани като хранителна добавка или като козметика;
- Наредбата за биоцидите, когато са ползвани като репеленти;
- във всички останали случаи те са предмет на законодателството за химикалите.

Внос на етерични масла в Швейцария

Сериозен вносител на масла от мента с постоянен дял през последните пет години е Бразилия, следвана от САЩ и Китай. За 2017 г. от България не е внасяно ментово масло.

Внос на продукти с тарифен код 330124 – масла от "Mentha piperita", обезтерепени или не, вкл. конкрети и абсолю

Износители	2013	2014	2015	2016	2017
	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона
Бразилия	1358,00	1364,00	1368,00	1266,00	1465,00
САЩ	1093,00	1001,00	1101,00	1085,00	992,00
Китай	397,00	363,00	341,00	383,00	446,00
Италия	150,00	251,00	325,00	258,00	298,00
Франция	346,00	308,00	302,00	247,00	273,00
Индонезия	129,00	192,00	266,00	241,00	252,00
Индия	217,00	218,00	154,00	194,00	194,00
Германия	360,00	290,00	243,00	223,00	170,00

Източник: ИТС

Най- големи вносители на масла от растения, различни от цитрусовите и ментовите, където попадат и лавандуловото и розово масло, са Китай и Франция с относително постоянен дял за периода 2013 -2017 г. На второ място за 2017 г. е Индонезия, чийто внос нараства през посочения период почти двойно. За 2017 г. вносът от България на масла с код 3301 29 е 4 тона.

Внос на продукти с тарифен код 3301 29 - масла от растения, различни от цитрусовите и ментовите, включително лавандулово и розово масло

Износители	2013	2014	2015	2016	2017
	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона	Внесено количество в тона
Китай	358,00	318,00	303,00	341,00	415,00
Индонезия	129,00	191,00	265,00	240,00	251,00
Франция	302,00	263,00	259,00	201,00	226,00
САЩ	119,00	102,00	127,00	121,00	114,00
Бразилия	29,00	44,00	42,00	29,00	44,00

Великобритания	15,00	14,00	25,00	27,00	42,00
Германия	43,00	49,00	52,00	36,00	39,00
Индия	86,00	60,00	17,00	29,00	39,00
Испания	27,00	27,00	20,00	17,00	32,00

Източник ITC

Цени

Еcco Verde продава **ментово** масло на марката Farfalla на цена 10,89 EUR за 10 мл. **Розов абсолю** се продава на цена 14,89 EUR за милилитър, а 10 мл. **лавандулово** масло струват 11,49 EUR. <https://www.ecco-verde.com/categories/essential-oils-from-switzerland>

Ценовата листа на Alambica сочи, че 1 кг. **лавандулово масло от България** струва 143 EUR. **Ментовото масло** от Mentha piperita от Индия струва 65 EUR за 1 кг. **Органично розово масло от България** струва 13 150 EUR за 1 кг., от Турция – 15 399 EUR за 1 кг., от Афганистан – 13 503 EUR за 1 кг., а от Иран – 8 414 EUR за 1 кг.

http://www.alambica.ch/eng/price_lists.html

Swissecoshop продава **лавандулово** масло 10 мл. за 13,8 USD, масло от **мента** 10 мл. струва 13 USD, а масло от **Rosa damascena** се продава на цена от 78,4 USD за 2 мл. <https://www.swissecoshop.ch/it/41-oli-essenziali-biologici>

Прилаган тарифен режим за износ на масла за Швейцария

3301	Етерични масла (обезтерпенени или не)	EU	MFN
<u>3301.24</u>	-- От Mentha piperita	0%	3.0 CHF/100 бруто килограм
<u>3301.29</u>	-- Други:		
<u>3301.29.30</u>	-- от лавандула	0%	3.0 CHF/100 бруто килограм
<u>3301.29.80</u>	--- Други	0%	18.0 CHF/100 бруто килограм

Митническата стойност се определя на база на стойността на сделката и представлява цената CIF на стоките.